

Izhaja:

10. in 25. vsakega mesca.

Dopisi naj se frankujejo.
Rokopisi se ne vračajo.

MIR.

Velja:

za celo leto 1 gold.
za pol leta 50 kr.

Denar naj se pošilja pod
napisom: Izdajatelju
„Mira“.

Vsakemu svoje!

Leto II.

V Celovec 25. novembra 1883.

Št. 22.

Slovinci! ne poslušajte liberalcev!

Liberalci, naj so Nemci ali nemškutarji, vsi mislijo in trdijo, da so z novo šolsko postavo zadeli vseh pet števil v loteriji. Če bojo otroci celih osem let v novo šolo hodili, no! to bojo Salomoni in modrijani: Naša zemlja — solzna dolina — bode se spreobrnila v nebeški raj. Slovenci! ali vi od vse te nove zemlje in rajskega veselja kaj čutite? Naša zemlja je in ostane le solzna dolina za nas Evine otroke. Nova šola je le postala težka butara posebno za kmečki in delavni stan, najbolj pa še za nas Slovence. Od vseh strani so donele britke tožbe zavoljo tega, da po novih šolah premalo veje krščansko-katoliški duh, da se v novih šolskih bukvicah premalo bere od Boga, od našega odrešenika Jezusa, od rožne device Marije, od sv. katoliške cerkve itd.“ — Dalje zavoljo tega, da morajo otroci, katerih starši doma živo potrebujejo celih osem let v šolo hoditi, da je zavoljo osemletne šolske dolžnosti treba več šolskih hiš, izb in učencikov, kar vse veliko dnarjev stane. Zavoljo tega so tožili vsi — Nemci in Slovenci. Slovenci so pa še tožili zavoljo tega, da se domači, materni jezik skoraj čisto zanemarja, nemščina pa postavlja na prvo mesto, — da so šolske knjige razun abecdnika vse le nemške, da se nam pošiljajo trdi Nemci za učitelje naših slovenskih otrok, — in da se potem naši otroci ne naučijo ne slovensko ne nemško. Hud vihar zoper šolsko postavo je navstal posebno pri Nemcih na Štajerskem, Solnograškem, Avstrijskem in Tirolskem. Slovenci, pohlevni in krotki kakor smo, ostali smo mirni, tožili si na tihem svoje križe pa pričakovali odrešenja ob svojem času. In res je vdarila blažena ura odrešenja. Sedanja visoka vlada, ki je resnične volje, ubogemu kmetu in delalcu pomagati, je predložila visokemu državnemu zboru nekaj paragrafov šolske postave, naj se prenaredijo. Kar jih je bilo konservativnih poslancev, vsi so glasovali za to, naj se postava nekaj prenaredi v prid in olajšavo kmečkemu stanu. Kar jih je pa bilo liberalcev, ropotali so strašno in po vsej sili hoteli imeti, naj vse ostane pri starem, kakor je zdaj.

Pa, hvala Bogu! zmagali so ministerstvo in konservativci, propadli so liberalci.

Kar jim je spodletelo v državnem zboru, skušajo si pridobiti na drugo vižo.

Na Dunaji so liberalci v deželnem zboru sklenili, naj občinskimi odborom in krajnim šolskim svetom naroči, da ne prosijo za olajšave, ktere

jim dovoljuje šolska novela. Te predrzneže, ki ljudi ščuvajo zoper državne postave, je že v deželnem zboru zavrnil cesarski namestnik, — pa vse za stonj. Sedaj je pa naučni minister sam izdal ukaz, da to, kar so liberalci sklenili v deželnem zboru nima nobene veljave in da občinskimi odborom in krajnim šolskim svetom nihče ne sme in more braniti, da bi prosili za olajšave, ki jih jim dovoljuje šolska, od svitlega cesarja 2. majnika 1883 potrjena šolska novela.

To so se predrznili liberalci storiti na Dunaji v medočji svitlega cesarja in visokega ministerstva! Kaj tacega od drugih dežel ali krajev nismo nič slišali; to pa smemo slobodno trditi, da so liberalci med seboj v tesnej zvezi in da torej tudi drugod ne bojo rok križema držali, temveč si prizadevali na vse kripnje, da bi vse ostalo pri starem in liberalna šolska postava ostala kakor je bila od leta 1869.

Slovinci! ne poslušajte liberalcev; naj vam pridejo z lepo ali z grdo: Cesarska postava vam dovoljuje, da si olajšate šolsko butaro!

Po tistih farah, kjer so občinski in šolski odborniki svojim slovenskim volilcem in bratom pravi in rodoljubni očetje in prijatelji, — tam bojo ti sami od sebe veselo in hitro napravili in odposlali prošnje za šolske olajšave. Po farah pa, kjer so ti možje bolj na nemško-liberalno stran in le malo marajo za želje in prošnje svojih volilcev in bratov, — tam pa naj se podajo nekteri možje izmed farmanov k gospodu županu in šolskemu načelniku in naj nju prosijo, da napovesta svojim odbornikom sejo in jim naznanita voljo in željo cele občine ali fare. Gospodje odborniki bojo javeljne tako trdega, pa tudi korajžnega serca, da bi teh želj in prošenj ne hotli uslišati.

Vse to pa se naj godi mirno in postavno!

Slovinci! saj še niste pozabili, kako ste zdihovali in tožili zoper liberalno šolsko postavo: da je premalo kerščansko-katoliška, da je preveč nemška, — da vam naklada visoke davke, da vas sili staviti drage šolske hiše, — da vam jemlje otroke, kateri bi vam pri vaših opravilih že lahko pomagali, — da morate plačevati kazni v denarjih ali pa sedeti v luknji, — vsega tega še menda niste pozabili.

Slovinci! Sedanja vlada in konservativni poslanci so vam privojskovali šolsko novelo, po kateri si morete vsaj nekaj polajšati svojo butaro. Slovenci! ako to prijazno roko od sebe odbijete, ako si sedaj ne pomagate, tako vam v resnici ni več pomagati.

Ne poslušajte torej liberalcev, naj si bojo Nemci ali nemškutarji in ravnajte se po postavi, po šolskeje noveli! —

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Pokrč pod Celovcem. (Tinjska cerkev; — nekaj od županov; — posojilnica.) Tinjska cerkev stoji na veselem humcu in prijazno gleda v obširno okolico. Radi ljudje tje romajo k sv. Valentinu — pomočniku. Ta cerkev se je letos znotrej in zunaj lepo popravila in vse trdi, da je naš podobar gosp. Ozbič izvrstno dodelal svoje opravilo. Na sv. Šimena god so prišli iz Celovca premil. naš gospod knezoškof dr. Funder in posvetili novo popravljeno cerkev. Šent. Kocijanski gosp. župnik in konsist. svetovalec M. Šrbicelj so napravili prelepo pridigo, da je poslušalci ne bomo tako hitro pozabili. Tudi proštnija se je s cela popravila, škedenj in hlevi pa iz nova zidali. Gosp. proštu L. Serajniku in njegovemu pomagalecu gosp. Karpf-u gre vsa čast in hvala. Tinjčani pa naj se s ponovljeno cerkvijo in proštnijo ponašajo po vsej pravici. (Prejeli smo še drug dopis v tej zadevi, ki ga prinesemo prihodnjič.) — Po sv. opravilu podam se v krčmo, da se malo oddahnem in okrepčam. Zvedel sem spet nekaj novega. Nekaj kmetov je razsajalo zoper g. župana Seebacherja, da vse trši ravna s svojimi občinarji, kakor pa župan v Medgorjah gosp. Drobivnik. Liberalni Seebacher pusti občinske in šolske priklade iztirjevati po c. k. davkariji, — Drobivnik pa jih sam pobira. Pri davkariji pa ni nobenega usmiljenja, tam, kjer denar biti ob zapovedanem času, da bi ga bilo treba iz kože zrezati; — gosp. Drobivnik pa čaka in čaka večasih celo leto; ljudje prineso denar, kedar ga zmorejo. Tako se spet kaže, kdo je resničen kmečki prijatelj: liberalni nemškutar ali slovenski rodoljub. — Tukajšni kmetje smo brali, kako dobro in koristno dela in gospodarji slovenska posojilnica v Št. Jakopu. Zdihovali smo: Oh, ko bi tudi mi bili tako srečni, da bi napravili tako posojilnico! Jes pa pravim: Vse je mogoče, kjer je resnična volja; kakih 5—6 mož naj se spogovorijo in združijo, si iz Celovca priskrbijo pravila in gg. v Celovci naprosijo, da jim sežejo pod ramo. Le poskusite, gotovo pojde: Srčnost velja!

Iz Vrbe. (Duhovnikov zmanjkuje.) Že tedaj, ko so še „Sommerfrischlerji“ pri nas bili, so se ti čudili, da cele tri tedne ni bilo pri naši fari v Dvoru nobenega duhovnika. Naš obče ljubljani in spoštovani pa bolehnii gosp. dehant in fajmošter Val. Lesjak mlajši, so se podali na planino „Plecken“, zdravja iskat pa ga žalibog niso našli. Čedalje hujši jim je prihajalo; odpeljali so jih v bolnišnico milosrčnih bratov v Šent-Vidu in odtod v Kainbach blizo Gradca. In zdaj je naša fara, ki šteje blizo 900 duš, tri šole, več podružnic in vesi, brez svojega dušnega pastirja. Sosedni gospodje so tako dobri, da, kolikor jim je mogoče, oskrbujejo duhovne opravila. Kam smo prišli: še dekanijske fare so brez svojega duhovnika; kakor šematizem l. 1883 kaže, je zdaj praznih 72 far, kuracij in ekspositur pa 111 kaplanij; kjer so nekaj bili po 2—3 kaplani, zdaj še enega ni. To je

žalostno in omilovanja vredno na vse strani. Pa bode še hujši; šol je vsako leto več in vse so natalčene, — duhovnikov pa ni. Ali to ni čudno? Ali to ni premišljevanja vredno? Jes sem neučen kmet, pa se ne upam preiskovati od kod da to pride, pa nekaj moram vendar le povedati. Tudi mi kmetje trkajmo na prsi in kličimo: Moja krivda, moja največa krivda. Kam so naši študenti prišli. Leta 1843 jih je bilo med duhovniki trideset, ki so bili rojeni v Šent-Jakopškej fari blizo Rožeka, da! podružnica sv. Uršule, ki šteje le 182 duš, jih je imela deset, po dva —, tri iz ene hiše! Glejte! nekaj bi mogli tudi sami storiti in pomagati. Žetev je velika — delavcev pa malo; prosite Gospoda žetve, da delavce pošlje v svoj vinograd! Sami tudi svoje sinove ravnajte k duhovnemu stanu in dajajte jih v šolo! Mi dvorski farmani pa prečast. gospoda knezoškofa prav lepo, lepo prosimo, naj nam pošljejo, najprej ko bode mogoče, spet dušnega pastirja, — sosedne gg. duhovne pa tudi lepo prosimo, naj nas v naši nesreči ne zapustijo!

Izpod Dobrača. (Šolske težave.) Novo šolsko leto se je zopet pričelo in z njim težave katehetov, ki naj bi otroke učili krščanski nauk, ti pa slovenskega katekizma brati ne znajo, nemškega pa ne razumijo. Mislili smo, da se bo kaj na bolje obrnilo, ker smo zidali na besede gosp. dež. predsednika, ki je obljubil skrbeti, da se bodo slovenski otroci vsaj brati in pisati v svojem jeziku učili, toda vsaj pri nas je še vse pri starem, tako da smo Slovenci prav žalostni, ker vidimo, da taka šola nobenega sadu ne donaša. Katehetom so tako že kratke ure odmerjene za krščanski nauk, če pa še v teh urah nič ne opravi, ker otroci ne znajo čitati slovenskega katekizma in se jim teraj tudi ne more ukazati, naj bi se ga doma učili na pamet, potem se ni čuditi, da krščanska izreja močno peša in da sedajna mladina postaja vedno bolj razposajena in zdivjana.

Iz spodnje Zile. Za duhovnike trda hodi; kaplana ni nikjer več, še fajmoštrov zmanjkuje. Fari v Blačah, Šent-Pavli ste že davno prazni, zdaj so tudi Borlje brez svojega dušnega pastirja. Žalostno za farane, pa še bolj žalostno za nje, ker so jih vsi tako visoko spoštovali in ljubili kot svojega očeta. Ko so gosp. J. Šuster v cerkvi slovo jemali, ni ostalo suho nobeno oko, navstalo je zdihovanje in jok po celej cerkvi. Gospod so bili otročičem v šoli najboljši oče in učenik, mladini najprvi in skrbni prijatelj in svarivec, staršem največi pomagavec, bolnim in revnim najmilostljivejši tolažnik in pomočnik: Vsem so bili vse. Zdaj jih ni več! Prišli so iz Sveč štirje farmani po nje in jih nam odpeljali v oddaljeni Spodnji Rož. Bog jim daj zdravje, srečo in blagoslov na novem mestu; naša zahvala, naša ljubezen, naša molitev gre za njimi. Gosp. Šuster niso le skrbeli, da bi nas zvelečali v nebesih, temuč prizadevali so se za našo časno srečo. Zatorej so bili velik prijatelj šolske mladine, so na to tiščali, da bi se otroci podučevali na obe strani, najprej v maternem jeziku po slovensko in potem tudi po nemško. Se ve da so pri vsej svojej skrbi in dobri volji naleteli kakor vsi slovenski rodoljubi, na mnoge overe in doživeli mnoge sitnosti. Liberalnim Nemcem in nemškutarjem so bili hud trn v peti, ker niso trobili v njih rog, temuč dolžnosti slovenskega dušnega

pastirja in iskrenega Avstrijanca spolnovali na vse strani. Bog jih živi in zdrave ohrani na novej fari!

Iz Šent-Janža v Rožnej dolini. (Šolske olajšave; — šolski dobrotnik; — tatvine.) Naša majhna fara pošilja svoje otroke v tri šole. Iz Podsinske vesi hodijo v šolo na Bistrico, iz Svetne vesi v Kaplo iz unih vesi pa v Št. Janž. Občinski in šolski odbor — oba sta naša narodna in bota prosila za šolske olajšave pri vseh treh šolah. Gotovo bota tudi odbora v Kapli in na Bistrici pristopila. Vse željno pričakuje od postave podeljenih olajšav. — „Vrtec“, prav ličen časnik za otroke, dohaja že več let v Št. Janško šolo. Otroci pa tudi odraščeni ga radi prebirajo. In veste, kdo ga nam pošilja? Gosp. Miha Sablačan v Glinjah je tisti dobrotnik. Slava in hvala mu, — Bog mu povrni! — Uni teden so tatovi ali šelmi v št. Janški farovž vlomili. Že so železno omrežje na nekem oknu zvilili in strgali, kar je ropot gosp. provizorja zbudil in ga rešil nesreče. Kakor po tleh sled kaže, bila sta dva potepuha, eden bos uni pa v nogavicah. Tudi v Kapli je nek posestnik svojo kamro našel čisto prazno. Čujte, da v škodo ne pridete!

Iz Sveč. (Odhod č. g. župnika Ambroža.) Žalostno nedeljo smo imeli dne 4. novembra, ko so slovo jemali naš častiti gospod župnik Matija Ambrož. Vse se je jokalo po cerkvi. So pa tudi ta gospod tako skrben dušni pastir, da boljšega ni treba želiti. Hodili so v daljne Rute, dostikrat pri slabem vremenu in bolehnih; vsakega bolnika so obiskali, in nikdar niso bili nevoljni; pomagali so povsod in vsakemu, če so le mogli. Pri cerkvi, ki je bila prej zelo revna, so mnogo popravili in poskrbeli; pred devetimi leti so jo vso prenovili in so za to porabili še čez 4000 gld., pa pri odhodu so nam še nekaj denarja zapustili za cerkev. Pred njihovim prihodom pa ni bilo nič v cerkveni blagajnici. Vse jih je ljubilo od najmanjšega šolarčka do sivega starčka, in to po pravici. Žalostni smo, da so nas zapustili, pa Bog jih je čez več postavil, ker bodo naš prihodnji dekan v Kapli pri Dravi. Vi Kapelčani smete res veseli biti takega gospoda!

Iz Košentavre. (Novi gosp. dehan; nekaj od Slov. Plajberga; tatvina.) Ali so mar Francozi spet priburili k nam, da spet tako poka kakor l. 1813? Že je temno, pa vendar je vse še po konci, kaj mora kaj biti? Pripeljali so se naš novi gosp. dehan iz Celovca, kjer so bili inštalirani ali umeščeni za župnika v Kapli. Z gosp. Ambrož-em so se pripeljali tudi gosp. Suster, ki za njimi nastopijo faro v Svečah. Naj oba svoje ovčice paseta srečno dolgo let! — Kar je „Mir“ o šoli v Slov. Plajbergu pisal, ni resnica. Jes poznam tamošnjo šolo in vem, da ni poldnevna; otroci vseh osem razredov hodijo vkup v šolo, ki traja od 9 do 2 popoldne. Poldnevna šola je tista, kjer hodijo otroci v dveh vrstah v šolo; ena vrsta pred poldnev, una pa popoldne. Za tako naj prosijo Blajbržani! — Dopisovalec tudi pravi, da se mislijo Plajbržani ločiti od Podljubeljske občine in osnovati za se in Ljubeljčane samostojno občino, kakor so jo imeli že nekdanj. To pa ni res, kar dopisovalec misli, da bode Plajbržanom občinski odbor stavil overe in branil, da se ne ločijo. Gosp. župan Mulej je že večkrat rekel, da jim bode pri tej reči le

pomagal. — Pri „Mesarju“ so tatje vlomili in pokradli nekaj tabel tobaka in druge robe. Žalostno! Po Gornjem Rožu požigajo, v spodnjem pa kradejo.

Iz Borovelj. (Hvalevredno društvo; cerkveno petje.) Brali smo v „Miru“, da imajo rudokopi ali knapi v Nemškem Plajberze tako imenovan „Consum-Verein“ ali živežno društvo. To društvo take reči, ki jih družniki za živež potrebujejo, kupuje na debelo in jih dobiva veliko boljši kup. Slišal sem tudi pripovedovati, da ravno tako društvo tudi imajo fužinski delavci na Bistrici, ki je le 3 ure hoda od nas. Nam delavcem v Borovljah se trda godi, pičlo smo plačani, včasih moramo še na te krajcarje, ki jih krvavo zaslužimo, delj časa čakati ali pa jih še clo zgubimo, in pri vsem tem smo še prisiljeni, skoraj vse, kar za živež potrebujemo: kavo, cukar, zabel, špeh itd. drago kupovati. Ali bi ne bilo mogoče, da si tudi osnujemo tako živežno društvo? Na debelo se vsaka reč in roba veliko boljši kup kupi. Pomagajmo si sami in potem bo nam tudi Bog pomagal! — Kakor znano imamo mi tukajšni Slovenci nemško pevsko društvo „Alpenrose“; pelo je že v Železnej Kapli in v Celovci prav lepo, pa to se je ljudem čudno zdelo, da so med seboj večidel vendar le slovensko marnovali. Nihče ni zoper nemško petje, pa vendar bi se Slovencem, ki imajo taka gladka grla in toliko lepih pesem, prav lepo podalo in še clo spodobilo, da bi zakročili tudi kako slovensko. Žalibog da le nemščino štulijo. Nekdanj so tudi v cerkvi peli in njih vodja gosp. nadučitelj Fugger je tudi orgljal. Pred nekimi leti pa je orgljanje v cerkvi na kljuko obesil in to gosp. fajmoštru pismeno naznanil. V tej zadregi so pa pristopili poprejšni slovenski pevci in še zdaj oskrbujejo cerkveno petje. Vse, kar je slovenskih katoličanov, je bilo tega srčno veselo in želi, da bi pri tem ostalo za vselej!

Iz Podjunske doline. (Profesor Macun†; — Slep ar.) Klopnijsko jezero v Šent-Kocijanskej fari ponuja kaj prijetno zavetje tistej gospodi, ki se po letu hoče otresti mastnega prahu, se odahnuti in si iskati novih moči za prihodnja opravila. Med temi gosti je bil letos tudi gosp. profesor Macun iz Gradca. Prišel je sem-le na šolske počitnice in se ustanovil v nekej gostivnici zraven ceste, ki pelje v Škocijan. Napravil je tukaj krasen slavolok našemu premil. gospodu knezoškofu ki so prišli v to faro birmovat. Napis je bil z zlatimi črkami: „Dobro došel.“ Bil je tudi v Celovci in obiskoval znane rodoljube. Bil je v besedi in djanji ognjen Slovenec, spisoval, delal, se trudil in poganjal za nas Slovence, kakor malokdo. Pa godilo se mu je, kakor skorej vsakemu slovenskemu rodoljubu. Moral je brati in slišati marsiktero prav grenko, pa vse je potrpežljivo in krotko prenašal. Bog mu daj nebesa! — Ni dolgo, kar se je po tukajšnjih farovžih klatil nek slepar in poskuševal ociganiti posebno gg. duhovnike. Nabiral je družnike za društvo „La Royal Belge“ in pravil koliko jih je na Slovenskem Štajerskem že nabral. Ali mu je kdo v našej dolini sedel na limance, ne vem, — veselilo me pa je, kar sem bral, da so ga 16. novembra v Celovci zagrabili in djali pod ključ.

Od D. M. na Jezeru. (Prebivalstvo se množi. Nemškutarija. Šole.) Še ni dosti čez 20 let, kar smo razširili pokopališče, zdaj ga bo pa vnovič treba razširiti, tako se množi ljud-

stvo, ker prihaja toliko tujih ljudi, največ Nemcev, v naš kraj. Še ni tako dolgo, ko smo bili tukaj sami kmetje in je mirno vladala mila slovenščina. Zdaj se je pa k nam prignjeto toliko Nemcev in nemškutarjev, da se mora naša slovenščina zmirom bolj umikati nazaj. Nobeden se ne more spominjati, da bi bila pri nas na vseh svetnikov god nemška pridiga pri drugem opravilu. To smo pa letos doživeli; prišlo je veliko ljudi iz sosednih far, so pa nemško pridigo poslušali! Vse kaže na to, da nam kmalo še v cerkvi ne bodo privoščili slovenske besede! Da v šolah nemščina gospoduje, to tako veste. Otroci se v taki šoli le malo naučijo. Vsi želimo takih šol, kakor čujemo, da so jih dobili v Št. Jakobu. Naj bi se potrudili naši šolski svetovalci in nam izprosili take šole! (Menda je tam že od nekaj nemška pridiga vsako četrto nedeljo. Vredn.)

Iz Kranjske gore. (Nemškutarjska za-grizenost. — Sejm. — Tatvina.) Ko sem oni dan prebiral bukve sv. Mohora, pripiha jo neki bukvovez skozi vrata, ne vem, ali je bil Nemeč ali nemškutar, nemško je govoril. Komaj je Mohorjeve bukve ugledal, brž je začel zabavljati: „Dieser Verein wird so bald zu Grunde gehen; das sind nur Pfaffengeschichten.“ Nisem se hotel prepirati, pa mislil sem si: „Ti ljudje so vendar povsod enaki; če le kaj slovenskega vidijo, pa so kar po konci. Revše bi morda samo živo potrebovalo slovenski jezik, ko potuje po naših krajih!“ — Dne 14. oktobra smo imeli sejm. Pa še nobeno leto ni bilo take dragine: Bovški sir se je plačal po 36 kr. stari funt, skuta po 31 kr., tudi volna in kostruni so bili dragi. Sicer pa se mora ljudem privoščiti, da kaj skupijo, saj družega tako nemajo na prodaj, ko to od živine. Zemlje imajo komaj toliko, da vsejejo nekaj krompirja. Žito pa morajo iz naših krajev na glavi znositi po 4 do 5 ur daleč čez visoko goro. — Tudi Korošci so kupili tukaj precej živine. Neki kmet je prodal par volov za 260 gl., zvečer so mu bili pa vsi denarji ukradeni! Celo leto se je revež veselil na ta denar, ki ga bo za vole dobil, zdaj mu je pa vse odnesla hudobna roka!

Iz Zatiškega okraja. (Misijon. — Izgleden uradnik nas je zapustil.) Ne daleč od nas, v Štangi imeli so zadnji čas sv. misijon. Tudi iz naših krajev je šlo mnogo ljudi tje, da so poslušali lepe govore gospodov misijonarjev. Vse se je vršilo v najlepšem redu in prineslo gotovo obilen sad v duhovnem pomenu. Bolj ko nevereci ljudstvo pačijo, bolj potrebni postajajo taki misijoni. — Pri naši okrajni sodnji smo zgubili izglednega in vsem priljubljenega uradnika, g. pristava Tomaža Einspielerja, ki je prestavljen v Postojno. On je rodoljuben mož, zraven pa pravičen za vse in neustrašljiv. Vse ga je spoštovalo, zato nam je žal po njem. Ohranili ga bomo v prijaznem spominu.

Iz Krškega okraja. (Čujte, kaj žganje dela! — Vinska letina.) Pri sv. Križu je 20 leten fant na dušek izpil poldrugi liter žganja, pa pri tej priči se zvrne na tla, jame rujoveti in pride ob zavest. Vlivali so mu gnojnico v usta, pa nič ne pomaga. — še tisto noč izdihne svojo dušo brez zavesti, brez sv. zakramentov. To je le en izgled, kaj žganje dela, napisati pa bi moral cele bukve, kdor bi hotel vse povedati, koliko nesreče, koliko preprirov in pobojev, koliko revščine in žalosti, in

koliko greha vsake vrste je prišlo v deželo, odkar se čedalje huje razširja žganjarska kuga! Lahko se reče: sveta dolžnost je za naše poslance, da si prizadevajo na vso moč za tako postavijo, ktera bi branila, da bi žganje ne kazilo toliko našega pridnega ljudstva. — Z vinsko letino smo to krat zadovoljni. Kapljica je res dobra in se še precej dobro plačuje. Našemu revnemu Dolenju je pač iz serca privoščiti, da si enkrat nekoliko opomore. Naša vina so sploh dobra. Veščaki pravijo, da bi se iz njih mnogih lahko delal šampanjec. To je pa treba znati, kakor znajo Francozi! Kmetijska šola nam je res potrebna.

Iz Celja. (Stanovitnost vse premaga. — Volitve v Sevnici.) Okrajni šolski svet v Celji imajo nemškutarji v rokah. Kjer pa zvonce nosijo taki možje, kakor je znani Glantschnigg, tam se že vé, da je za slovenščino slabo. Uradovali so tedaj vse po nemško. Krajni šolski svet za Celjsko okolico je pa slovensk, načelnik mu je vrli rodoljub g. Lipovšek. Ta možati načelnik je vse nemške dopise okrajnega šolskega sveta nazaj pošiljal in na strani zapisal besede „ne razumem.“ Dvakrat je šla pravda v Gradec. Prvo krat je zmagal Glantschnigg in se je reklo, da mora Lipovšek sprejemati nemške dopise. Pa možati načelnik se šeni udal. Naredil je drugo pritožbo, in zdaj — je zmagal! Deželni šolski svet je zaukazal okrajnemu šolskemu совету v Celji, da naj slovenskemu krajnemu šolskemu совету za Celjsko okolico dopisuje v slovenskem jeziku. Tako stanovitnost vse premaga in pregovor pravi: „Kdor se na postavu naslanja, njega postava tudi brani.“ — Pri občinskih volitvah v Sevnici so zmagali Slovenci v vseh treh razredih. Živio! Nemški šulferajnerski šoli v Sevnici bojda tenka prede; lovijo za njo otroke, kakor pajk muhe, pa so jih le malo vjeli.

Kaj dela politika.

Cesarjevič Rudolf s princezino Štefanijo mudil se je zadnji čas v Berlinu, kjer so ga sprejeli z veliko častjo. — Delegacije so dovršile svoje delo 14. t. m. Dne 4. decembra pa se snide državni zbor. — Vojaški minister je naročil vsem oficirjem, da se morajo naučiti tistega jezika, ki ga govorijo vojaki v polku (regimentu), tedaj morajo oficirji pri slovenskih regimentih znati slovensko, pri poljskih poljsko, pri madjarskih madjarsko itd.; kateri oficir se ne bo hotel učiti, ne bo zlezal na višo stopinjo. Še pri vojakah torej spoštujemo različne narode, kako je to, da med nami Slovenci nastavljajo take uradnike, ki prav nič slovensko ne znajo?! Kako da nam dajejo trdo nemške učitelje? Solnce pravičnosti mora tudi nam enkrat zasijati! — Grof Blagaj je odložil poslanstvo za Kranjski deželni zbor. — Po raznih deželah in okrajih se snujejo obrtne zadruge, t. j. zveze rokodelcev, kakor zapoveduje nova obrtna postava. — Hrvatje še vedno nemajo bana. General Filipovič se brani te častne, pa težavne službe.

Pruski cesarjevič je odpotoval v Španijo. Francozi to težko gledajo, ker se bojijo, da ne bi še Španija pristopila k nemško-avstrijsko-laški zvezi. — Na Srbskem ne pridejo iz zmešnjav. Na več krajih se je vzdignil punt. Kraljeva vojska

ga je zadušila, pod pepelom menda pa tli naprej. — Rusija je mirna in še časnikom se je prepovedalo pisati o vojski; na tihem pa se ruska vlada vendar pripravlja na vojsko.

Gospodarske stvari.

Kako se sadno drevje po zimi v jizpi cepi ali požlahtnuje.

Po trehletnih skušnjah si upam požlahtnovanje sadnih drevesic po zimi v zakurjeni jizpi prav živo priporočati. Posebno pripravno pa se mi zdi zimsko cepljenje za ljudsko šolo. Učitelj razlaga požlahtnovanje sadja najlahkejše v šolske jizpi, za kar je zimsko cepljenje kakor vstvarjeno. Pa tudi vsakemu ljubitelju sadjereje se mora to prikupiti: vspomladi ima vsaki v drevesnici in na vertu vse polno dela; če je svoje divjake vse že po zimi pocepil, koliko časa si s tem prihrani za vigrredna opravila! Dalej je cepljenje kaj ročno, ker imaš divjake popolnoma v rokah, ni treba se po tleh plaziti in k zemlji pripogibati. Največ korist pa nam nese zimsko požlahtnovanje s tem, da po zimi cepljena drevesica veliko bolj rastejo, kakor cepljena spomladi, bi rekel, da so v rasti poslednjim za celo leto popred. Divja hruškica slabih korenin če sem jo spomladi nepožlahtnjeno vsadil, se je komaj ozelenila, ravno taka po zimi cepljena pa mi je pogнала več santimetrov dolg veršič.

Vsake jeseni sem si oskrbel več sto divjakov, jabelk in hrušek, dve do štiri pedi visokih, pa tudi izkopal iz lastne drevesnice meseca oktobra in novembra največ ko mogoče, malih in velikih, med njimi mnogih črez pol drugi meter visokih, katere sem po vejah požlahtnil. Odstranil sem jim nepotrebni vejic in trnov, ter jim prirezal korenine kakor se mi je zdelo potrebno. Tak iztrebljene sem zanesel v hram ali klet, v katerem je bila precej stanovitna toplota 4 do 5 stopinj po Reaumurjevem toplomeru. Tam sem je postavil v stare truglice ali kistne in zasul korenine z vlažno prstjo. Sadjerejci strokovnjaki sicer učijo, da se v takej kleti ne sme hraniti ničesar, kar plesnivost pospešuje. V svojem hramu pa sem imel krompir, kapus in druga kuhinjska zelišča, celó lehica za gobe, šampignon po imenu, se je nahajala v kleti. Pa vse to ni škodovalo mojim cepljencem čisto nič. Divjaki se smejo hraniti do porabe tudi pod milim nebom, pa korenine se smejo dobro s prstjo in listjem zasuti, da jim nepričakovani mrazi ne škodujejo. Razun kleti je zato tudi vsaki drugi prostor pripraven, kjer ne zmrzuje. Že meseca novembra sem si oskrbel tudi potrebnih plemenitih cepičev in jih shranil v hramu prav na hladnem z dolnjim koncem v prsti vtaknjene. Cepljenja pa sem se lotil navadno proti koncu meseca novembra, jemal iz truglic divjakov, kolikor mi jih je bilo za tisti dan potreba in jih nesel v prijetno zakurjeno jizpo. Da bi se korenine ne sušile, sem je postavil v jizpi v škap hladne vode in začel cepiti drevesce za drevescem ter deval cepljene zopet nazaj v vodo. Ko so bili vsi ene sorte končani, sem jih zvezal v snopič in jim pridal ime na malej deščici ali dilici napisano. Po sveršenem enodnevnem opravlilu sem namočil korenine vseh snopičev v primerno gostej gnojnici ali godli, katero sem napravil iz treh delov

zdrobljenega jila, iz enega dela kravjeka in iz enega dela navadnega pepela. Tako namočena cepljena drevesica sem nesel zopet nazaj v klet ter je razpostavil po tleh ali pa dejal v prazno truglico ali v zaboj iz desk, in korenine s prstjo zasul. Z nekaterimi cepljenci pa vsem ravnal drugače; obvil sem v imenovanej godli dobro namočene korenine z navadnim mehkom, vsako drevesce posebej; meh privezal z močno sukano nitjo in cepljance razpostavil v kleti brez prsti po tleh ali pa v truglicah. Tako oskrbljena drevesca sem hranil v hramu do spomladi, ko je prišel čas jih saditi v drevesnico. Če se mi je dozdeval v hramu meh ali prst na koreninah preveč suh, sem ga z vodo okropil. Navadno po enkrat na mesec. Proti vigrredi so začeli plemeniti popki otekati, tudi na divjaku se je pokazala rast, videlo se je kmalo da so se cepiči prišli. Cepljenje z mehkom obvite sem pustil v hramu, da so se čisto ozelenili, jih včasih nosil na solnce ali pa sem jih zanesel iz hrama v kako sobo proti solncu, da so prav bujno poganjali ter jih sadil z mehkom vred še le meseca majnika noter do memeseca junija. Cepljenci brez mehú pa se morajo saditi najprej ko je mogoče, da preveč koreninic v hramu ne poženejo, katere bi se mogle pri saditvi poškodovati, tudi bi preveč izgnanim vigrredni mrazi škodovati zamogli. Zato jih sadijo nekateri prvo leto v posebno gredo ki je okoli in okoli prilično visoko z deskami obdana, da jih zamorejo s kovjem ali slamnato pletenico pokrivati, kedar hudi mrazi navstanejo. Cepljenci z mehkom veliko bolj rastejo kakor brez mehú, posebno hruške, ki so v suši kaj počutljive, priporočam zavijati in z mehkom saditi.

Tako sem požlahtnil v imenovanih letih črez dve tisuči jabelk in hrušek nekaj sliv, aprikozov in breskev z največim vspehom. Pri jabelkih sem imel komaj dva odstotka nevspeha, hrušek in sliv pa se je prijelo 95 odstotkov; breskve in aprikozi pa so mi večjideli spodleteli. Imam v drevesnici hruške zimskega uplejenja, ki so v dveh letih pol drugi meter zrastle, čeravno sem jim poleti vršiče ščipal in spomladi vsakokrat primerno obrezal; jablance pa po vejah cepljene sem že večjidel oddal, tak lepo in bujno so mi rastle. Korist zimskega cepljenja je tak očividna, da je nikdo ne bode tajil, kdor je to le enkrat poskusil. Moje dosedanje skušnje mi tudi kažejo, da je skorej bolje vsaki divjak hitro še tisti čas požlahtniti, ko se sadi: navadno ti bode bolj rastle kakor necepljen.

Konečno ve vsaki sadjerejec, da imamo veliko sort ali načinov kako se sadno drevje požlahtnuje. Za zimsko cepljenje pa je od vsih načinov najbolj pripravno požlahtnovanje z nakladom kopulacije ali pa na sedlo. Jes sem se posluževal pri svojem opravlilu samo teh dveh načinov, ki sta oba lepo opisana v sadjereji, katero je na svitlo dala družba sv. Mohora. Zato jih tu ne bodem opisoval. Za ovijanje pri cepljenju potrebujem najdebelejšo pavolo ki je dobiti, popred jo pa vsakokrat dobro navoščim, da pri zategovanju ne popušča in dobro prilega. Zavezo zamažem z navadnim cepilnim voskom, le bolj redko se poslužujem tekoče cepilne maže: oboje je dobro, paziti pa je ostro nato, da se maže zmirom zverha navzdol, ne pa narobe od spodaj na viš, sicer se cepič lahko premakne in vsled tega ne prime: vse delo bi bilo potem zastoj.

Za poduk in kratek čas.

Popis slovenske Koroške.

4. Dekanija zgornji Rož.

Tota dekanija je vsa slovenska. Ni ga kmalo lepšega kraja na slovenski zemlji, kakor je zgornja Rožna dolina in okolica Vrbe. Lep je razgled iz Dvora in Strmca na Vrbo in Vrbsko (Celovško) jezero, na Lipo in Logovec, ter na veličastne planine in vrhove Stol, Roščico, Jepoj, Grlovec, Obir itd. Krasna pa je tudi dolina ob Dravi, kjer so prijazne vasi Rožek, St. Jakob, Podgorjani, Št. Ilj itd. z razgledom po celi Rožni dolini. Ker je svet tako lep, mudi se leti po veliko tujcev na Vrbi ob jezeru in v Rožece.

Dekanija obsega sledeče fare: Dvor (Kranzelhofen), Skočidol (Gottesthal), Št. Jur na Strmca (Sternberg), Gozdanje (Köstenberg), Domačale (Damtshach), Lipa (Lind), Logaves (Augsdorf), Št. Ilj (St. Ilgen), Na Dravi (St. Nikolaus an der Drau), Pečnica, Št. Jakob, in Podgorjani (Maria Elend.)

V Št. Jakopski fari stoji rojstna hiša domoljubne rodbine Janežičeve, ktera nam je vzgojila več iskrenih rodoljubov, med katerimi je najbolj znan in sloveč ranjki Anton Janežič, ustanovnik naše leposlovne literature in odlični slovničar. Njemu na čast in v hvaležni spomin praznovala se je lepa slovesnost dne 13. avgusta 1876, ko se je vzdala spominska plošča v njegovo rojstno hišo. Prišlo je mnogo ljudstva skup, med njim dosti imenitnih gospodov iz Celovca in Ljubljane, iz Trsta in Gorice, iz Maribora, Gradca, Dunaja, Prage in drugih krajev. Dokler bo slovenski rod na svetu, spominjal se bo hvaležno blagega Antona Janežiča. — Št. Jakopska fara zasluži častno ime tudi zavolj tega, ker se je največ trudila za slovensko šolo in je res tudi nekoliko dosegla, vsaj toliko, da se bodo otroci tudi v slovenskem jeziku naučili brati in pisati. — Pa še nekaj imenitnega ima Št. Jakopska fara, namreč kmetsko posojilnico, ki je velika dobrota za celi okraj. Če kmet v Celovski hranilnici denarja išče, ima veliko stroškov in potov, treba je vse prejšnje intabulirane dolgove prej izplačati in zbrisati, novi dolg intabulirati, cenilno komisijo plačati, to stane mnogo denarja in potov, in pri tem preteče včasih več mescev, prej ko se denar dobi. Tukej v Št. Jakopu imajo pa svojo posojilnico. Kdor iz sosedov denar potrebuje, pripelje kar enega ali dva moža seboj, da podpišejo menjico ali pa dolžno pismo, in denar se precej izplača brez vseh stroškov, samo to, kar štempeljni veljajo, mora se plačati. Za posle in druge ljudi, ki so tako srečni in pametni, da si kak krajcar položijo na stran, je pa spet lepa priložnost, da v tej posojilnici svoj denar naložijo na obresti; tukaj jim nihče denarja ukrasti ne more, pri tem pa vlečejo še činže (obresti) od njega.

Blizo Rožeka so se leta 1813 vdarili naši s Francozi. Pri tej priložnosti bila je razstreljena cerkva v Šmišvavčah, ki je bila spet sezidana, pa je letos pogorela.

Blizo Podgorjan je kapelica Matere Božje, kamor zahajajo romarji že devet sto let. Stara pravljica pove, da je šla tudi sv. Hema na to Božjo pot. Ker stoji kapelica pa na strmem griču, ni

mogla utrujena svetnica naprej, ampak je pod grčem počenila in zaspala. Ko se prebudi, vidi, da leži pred oltarjem v kapelici! Čudežno bila je kapelica prenešana na tisto mesto, kjer zdaj cerkev stoji. Hud duh, ki ni hotel, da bi zdaj še več ljudi zahajalo v kapelico, ki je zdaj stala v dolini, metal velike skale navzdol, da bi kapelico razdrobil. Pa Bog tega ni pripustil, nobena skala ni zadela kapelice, ampak zavile so se v stran in še zdaj ležijo na večerni strani vasi. V cerkvi se vidi ta podoba namalana.

Smešničar.

Miha: „Ti, to je pa vendar čudno, da je bilo toliko ljudi pri pogrebu Prekleznovega potepuha, ki je zmirom kradel, goljufal in ljudem nagajal, da so se ga vsi bali.“

Jaka: „Saj ravno zato so pa šli vsi za pogrebom, da bi sami videli, če bo res pokopan ali ne; ker se bojijo, da ne bi morda še prišel nazaj.“

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem: Med ljudmi je več ponarenjenih goldinarjev. Varujte se jih! — V Celovcu se je zastrupila neka natararica. — Na Goričici pri Vetrinji je pogorela ena hiša. — V Št. Rupertu pri Osojskem jezeru odprla se je nova železniška postaja. — Gospodična Ana pl. Aichenege je dala 1000 gl., da se naredi ustanova za pridne posle. — V sredo 14. t. m. je imela celovška čitalnica svoj očni zbor. Došlo je precejšno število udov. Za predsednika je bil zopet izvoljen g. Fr. Ozbič, za podpredsednika g. Somer, za knjižničarja g. Majdič, za tajnika g. Zadnikar. Po sklepu občnega zbora imeli smo med narodnim petjem in domoljubnimi nagovori prav prijeten večer. — Pri Trbižu so našli na kolovozu železnice zavoj z dinamitom.

Na Štajerskem: Svitli cesar so darovali šoli v Svetinjah 300 gl., šoli v Vuzenici 300 gl. in šoli v Jesenicah 200 gl. — Veselica na čast odlikovanemu rodoljubu g. dr. Dominkušu v Mariboru obnesla se je vrlo dobro. Več prihodnjic. — Na Slatini se je osnovalo narodno kmečko društvo. — V Loki so umrli č. g. župnik Žičkar. — Železnico merijo v Slatino in Rogatec. — Cena štajerskega vina je letos po 90 in 100 gl. polovnjak. — Za volitve za mesto Ormož napenjajo tako Slovenci, kakor nemškutarji vse sile.

Na Kranjskem: Za cerkev v Preserji in za popravo kuracije v Colu so svitli cesar darovali po 100 gl. — V Kovorji pri Tržiču je dvema posestnikoma vse zgorelo. — V Kočevji so umrli g. dekan Jožef Novak, slovensk pisatelj. — Posojilnico hodo napravili v Krškem. — V Ljubljani so umrli o. frančiškan č. g. Burghart Schwinger, vpo-kojeni profesor. — Baronica Winkler, hči deželnega predsednika poročila se je z g. okrajnim glavarjem grofom Pace. — Čitalnica v Šiški priredila je lepo veselico. — V Ljubljani se je ustanovilo društvo za privabo tujcev v deželo. V odboru so štirje Nemci in trije Slovenci. Do zdaj so Slovenci tudi brez tistih pruskih „trinkgeldov“ živeli. Bolje bi bilo pospešiti pošteni zaslužek. Na Koroško pri-

haja dosti tujcev, pa se zelo toži, da ljudstvo pohujšuje, ker v cerkev ne hodijo, ob nedeljah po hribih lazijo itd. — Mestni zbor ljubljanski izvolil je slovenskega učenjaka profesorja Miklošiča za častnega meščana. — Tiskar g. Krajec v Novem mestu je izdal lep žepni koledar s pismaričico. — Na Brezovici je bil sv. misijon; vsi odrašeni so prejeli sv. zakramente. — Mil. g. knezoškof ljubljanski podarili so 1000 gl. za cerkev presv. serca Jezusovega.

Na Primorskem: V Trstu so zaprli že drugega vrednika „Independente“. — Tržačani mislijo zidati železnico v Vipavo. — Nunska cerkev v Gorici se je vsa na novo popravila in olepšala. — Umrli so v Kostanjevici pri Gorici č. g. frančiškanski provincijal o. Miroslav Höningmann na splošno žalost Goriškega prebivalstva, ki jih je ljubilo in visoko spoštovalo. — Razpisana je služba popotnega kmetijskega učitelja za Primorsko. Prejšni učitelj namreč ni znal nič slovensko. Pritožbe Slovencev so vendar toliko izdale, da dobijo zdaj drugega učitelja, ki se bo mogel s kmeti razgovarjati. Koroški Slovenci, čujte! tudi vi imate trdega Nemea.

Na Hrvaškem: V Zagorji na Hrvaškem bodo tudi začeli hmelj saditi. — Pri Reki je skočil vlak iz tira. Dva kondukterja, Ljubljančana sta poškodovana. — „Preki sud“ ali hitra sodba oklicala se je zavoljo tatvin in roparstev v Oseškem in Požeškem okraji.

Na Češkem: Veliko česko narodno gledališče so slovesno otvorili v Pragi dne 18. t. m. Prišlo je to slavnost gledat veliko imenitne gospode iz vseh dežel, posebno iz slovanskih krajev. — Mesto Višegrad se je združilo z mestom Prago. Ako se pridružijo še drugi predkraji, štelo bo česko glavno mesto blizo 300.000 prebivalcev.

Na Tirolskem: Prerov skozi Arelsko goro se je zdaj preyrtal in kmalo bo drdral železni voz iz Avstrije v Švico in na Francosko. Dva Angleža sta dala 1000 gld., da sta si smela prva v prerovu podati roke.

Na Poljskem: Neki 60letni pobožni poljski kmet je peš romal k sv. očetu v Rim, ki so ga prijazno sprejeli. Mož je hodil v Rim tri cele mesece.

— Judovsko mesto Brodi v Galiciji prišlo je na boben, ker so mestni očetje več gledali na svojo korist, ko na mestno korist. Nekdaj je bilo mesto bogato. — Poljski general, ki je v Bostonu umrl, zapustil je premoženja 35 milijonov tolarjev ali 70 milijonov goldinarjev. Njegovi zlahtniki na Poljskem so lahko veseli.

Na Ogerskem: Ogerski kanonik čast. gosp. Gyuresek je volil celo svoje premoženje, 100.000 gold., v ta namen, da se napravi v Trenčinu šola za deklice. — Iz ječe v Temešvaru je ušlo pet jetnikov skozi dimnik. — V Varadinu so našli grob in ostanke sv. Vladislava.

Na Ruskem: Rusi in Angleži se dogovarjajo, da bi zidali veliko železnico iz Indije v Evropo. — V Kavkazu se je podrl železni most čez reko Arpačov, kterege so še le pred 2 letoma naredili in je veljal 700.000 rubljev. Več ljudi in živine se je o tej priliki ponesrečilo. — Na Ruskem izhaja 776 časnikov, in sicer 197 v Petrogradu, 79 v Varšavi, 75 v Moskvi, 23 v Rigi, 21 v Tiflisu, 20 v Kijevu, 19 v Odesi itd. Največ naročnikov, ki jih ima en

časnik, je 71.000, trije jih imajo po 26.000, pet po 20.000, sedem pa med 10 in 20.000

Na Nemškem: V Stetinu se je kotel na barki razletel in pokončal troje ljudi.

V Švici: Pri Solothurnu je mačka majhnega otroka tako ogrizla, da je umrl za ranami.

Na Francoskem: V mestu Rubé je pogorela tovarna predilnica. Delavke se niso mogle vse rešiti in jih je 30 zgorelo.

Na Rumunskem: V Galacu je pogorelo več žitnih shramb (magazinov). Škode je čez 600.000 frankov.

Na Grškem: V Tesaliji so se oblaki vtrgali in je navstala povodenj, ki je mnogo škode naredila. V mestu Larisi se je 300 hiš podrlo.

Na Angleškem: Blizo Londona se je zdobilo več bark na morji. — Na irskem morji trčili ste dve barki tako močno vkup, da ste se obe potopili. 13 ljudi je konec vzelo. — V premogovih jamah v Konfieldu so se soparji vžgali in umorili 62 rudarjev. — Dva vlaka sta vkup trčila na železnici med Londonom in Liverpoolom. Več ljudi je mrtvih in mnogo ranjenih.

Drobnosti: V pošne hranilnice se je uložilo do konca oktobra vsega 6.496.559 gold. Če se odšteje, kar so ljudje nazaj vzeli, ostane gotovine še 4.472.967 gld. — Laške visoke šole. Na Laškem je 21 vseučilišč. Najiminitnejša so: Na polje s 3159, Turin s 1729, Padova s 909, Rim s 858, Pavija s 851, Bolonja s 805, Genova s 673, Palermo s 620 in Piza s 600 študenti. — Stari ljudje. Č. g. župnik Malossini v Pranzi na južnem Tirolskem so letos obhajali svojo 100 letnico. Mašnik pa so že 77 let in so doživeli 7 papežev. Ta gospod pa so še mladi v primeri z gospo Marijo Durand v Izeri na Francoskem, katera šteje 122 let in je že 96 let udova. — Največe mesto je London na Angleškem. V tem mestu živi štir milijone ljudi. Hiš je 574.000, cerkev 1100, gostilnic 7500, kavarn 1700. Vsako leto pojejo v mesu dva milijona mernikov pšenice, 400.000 volov, poldrugi milijon ovc, 130.000 telet itd. Piva popijejo 200 milijonov litrov, vina pa 37 milijonov litrov. 11.000 je izvoščikov (fiakerjev). Vsak dan prihaja in odhaja 4400 vlakov na železnici.

— V Braziliji je še 1.346.648 sužnjev. Dobri ljudje jih odkupujejo in jim prostost dajejo. Navadno se plača za takega sužnja 700 goldinarjev. Ubogi zamorci!

Za „Kres“.

Leto se bliža koncu in kmalo pride čas, ko bo treba zopet odšteti „narodni davek“ ter ponoviti naročbo na razne slovenske časnike. Pri tej priliki opozorujemo na dobro vredovani, v lični podobi in na krasnem papirji izhajajoči lepoznavski list „Kres“. Ne bomo naštevali njegove tvarine, ampak le rečemo, da je mnogovrstna in da tako vsakemu nekaj prinese: kajti nekteri je prijatelj romanom in novelam, drugi zopet bolj obraja učene razprave. „Kres“ se mora podpirati pa tudi že zato, ker v Čelovcu izhaja; kajti dokler je še toliko duševnega življenja med koroškimi Slovenci, da izdajajo svoje časopise, tako dolgo mora svet soditi, da niso še

zamrli. Če imamo že drug leposloven list v Ljubljani, to nikakor ne dokazuje, da bi bil „Kres“ nepotreben. Bil je čas, ko so Slovencem za vse stroke zadostovale „Novice“; bolj pa, ko se omika med narodom širi, več duševne hrane mu je treba, toraj tudi več pisateljev in več listov. — Sicer pa se bo „Kres“ vsakemu prikupil že po svoji vsebini, toraj pravimo: naročite si ga!

Poslano.

Upravni odbor društva „Narodni dom“ v Ljubljani ukrenil je v svoji seji dne 30. oktobra t. l., da se ima drugi obrok deležev uplačati še tekom letošnjega leta. Vsled tega prosimo p. n. gospode deležnike, ki še niso uplačali družega, oziroma prvega in družega obroka svojih deležev, da blagovolé to storiti do 31. decembra 1883.

Ob jednem — s pogledom na bližajoče se žrebanje — prosimo vse one gospode, katerim smo poslali loterijske srečke, naj nam pošljejo do sedaj za nje skupljene novce; nerazpečane srečke pa naj še pridržé v daljšo prodajo.

V Ljubljani dne 5. novembra 1883.

Za upravni odbor društva „Narodni dom“:

Iv. Hribar,
tajnik.

Dr. Alf. Mosché,
prvosednik.

V pravdi z Medborovniškim občinskim odborom smo se pobotali in priobčujemo vsled pogojev sledeči nam po zastopniku tožnikov narekovani preklic:

Očitna povračba časti.

V ševilki 7 II tečaja časnika „Mir“ dne 10. aprila 1883 sta bila priobčena dva dopisa pod naslovom: „Iz Glinjan — (Nemškutarška ljubezen do naše občine)“ in „Iz medborovnice (Novi občinski odbor)“ v katerih se občinskemu odboru očita, da je po svoji večini nemškutarški in da ima zmiraj občinski blagor na jeziku v resnici pa misli le na to, kako bi naložil občini nova bremena sam pa bi se odtegnil vseh davkov, da ima svoje — vbožčke, za ktere občinsko kaso neprenehoma molze, da nič ne da, temoč samo jemlje in domovinske liste ta v en dan deli, da so v nemškutarški večini taki moži, kateri v svojo skledo plujejo, ker se jim slovenski materni jezik studí, kateri za vero ne dajo veliko, še veliko manj pa za dragi slovenski jezik, da so med vsimi občinskimi odborniki najti le 3 nekaj resnobni moži, in da se med njimi nekteri prav izbrani izgledi slabega gospodarjenja znajdejo.

Ti, častizalni nameti in še druga zasramovanja, ki se v dopisih znajdejo, so primorali občinski odbor medborovski, da je povzdignil tiskovno tožbo proti meni Mihi Sablačana kot spisatelja teh sestavkov in meni Filipa Haderlapa kot odgovornega urednika „Mira“ zavoljo žaljenja časti.

V zavesti, da sva z zmerjanjem in sramotjenjem medborovskega občinskega odbora storila krivico, sva ga prosila, da naj od tožbe proti nama odstopi, in občinski odbor medborovski, kateri v svoji dobro-

mišljenosti razpertijo, ki je bila brez njegovega zadolženja zanešena v občino medborovsko, noče povelicati z maščevanjem, ker mu je le ležeče na otetvi svojega poštenja in svoje časti, se je hitro pripravljene skazal, odstopiti od tožbe proti nama, ako povrneva vse stroške in razglasiva očitno prošno za odpuščanje.

Dopolnovajoča zadnjo tirjatev, izrečeva po resnici, da so v zgoraj omenjenih dopisih „Mira“ proti občinskemu odboru medborovskemu razglašena obrekovanja neresnična in tedaj neopravičena, in da ima sedajni občinski odbor medborovski pri svoji uradni delavnosti zmiraj občinski blagor pred očmi, da se njegovi udi v vsem svojem djanji trudijo občini pomagati, tako da še nobeno nerednost zadolžili niso.

Midva zato tudi živo obžalujeva da sva v zgoraj imenovanih dopisih občinski odbor medborovski in njegove ude na njih časti razžalila in obljubiva, enake napade proti občinskemu odboru medborovskemu in njegovim udom opustiti in v prihodnje nikdar več sejati semena razpertije med prebivalci medborovske občine ne ustmeno ne pismeno.

V Glinjah in v Celovcu, dne 19. novembra 1883.

Filip Haderlap,
vrednik.

Miha Sablačan,
dopisnik.

Loterijske srečke

Gradec	53	89	52	59	15
Trst	4	89	49	83	43

Tržna cena

po 1/2 hektolitrih.

I m e.	Celovec		Št. Vid.		Velikovec		Žel. Kaplja.		Wolfsberg		Trg		Belak		Pliberk	
	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenica . . .	3 81	4 —	3 75	3 78	3 92	3 85	3 10	3 84								
Rž	3 7	3 20	2 60	2 92	2 72	2 85	3 —	3 6								
Ječmen	2 61	2 50	2 35	2 56	—	2 50	2 80	2 41								
Ajda	2 14	2 15	2 35	2 44	—	—	2 40	2 45								
Oves	1 48	1 30	1 50	1 46	1 46	1 50	1 60	1 50								
Proso	—	—	—	—	—	—	—	—								
Kaša	4 27	—	—	4 63	—	—	4 90	4 44								
Turšica	1 99	2 80	2 —	2 56	2 8	2 50	2 70	2 41								
Grah	—	—	—	—	—	—	—	—								
Leča	—	—	—	—	—	—	—	—								
Bob	—	—	—	—	—	—	—	—								
Fizol bel	—	3 50	—	—	—	—	4	—								
„ rudeč	4 12	—	—	—	—	—	—	—								

Na birne se plača v Celovci: pšenica po 6 gold. 10 kr., rež 4 gold. 91 kr., ječmen 4 gld. 17 kr., hajda 3 gold. 42 kr., oves 2 gold. 37 kr. turšica pa 3 gl. 18 kr. Če se te cene primerijo z onimi v zadnjem listu, vidimo da sta turšica in ječnem v ceni padla; oves je obdržal svojo ceno; pšenica, rež in hajda pa so nekoliko dražjeji. Mesovje in zabela ima navadno ceno. Kranjci so že začeli prešiče voziti na Koroško. Frišen špeh je zdaj po 70 kr. kilo. Jaje je troje za 10 kr.